

Warszawa, 12 czerwca 2024 r.

WRD.5133.4.14.2024

ZAWIADOMIENIE

Działając na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840), oraz § 15 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2021 r., poz. 56)

- zawiadamiam o włączeniu karty ewidencyjnej budynku – **kina Wrzos, wzniesionego w l. 1948-1951, położonego w Warszawie przy ul. VI Poprzecznej 23 (dz. ew. o nr 99/5, obręb 3-11-20, do wojewódzkiej ewidencji zabytków.**

W ramach rozpoznania wartości zabytkowych obiektu MWKZ dokonał jego oględzin oraz analizy stanu zachowania. Przedmiotowy budynek kina Wrzos wzniesiony został w l. 1948-1951 z inicjatywy pierwszego proboszcza parafii M.B. Królowej Polski, ks. P. Pieniążka, jako dom parafialny oraz lokalne centrum kultury, na terenie osiedla Anin. Osiedle powstało na początku XX w., początkowo posiadało charakter letniskowy, w dwudziestoleciu międzywojennym zaczęło nabywać cech miejscowości podmiejskiej z wytyczoną siatką ulic, całoroczną zabudową, zapleczem socjalnym (szkoła, urzędy, kościół, stowarzyszenia), zabudowę kontynuowano w okresie powojennym. Dom parafialny po zakończeniu budowy w 1951 r. został przejęty przez ówczesną władzę i przekazany w dzierżawę Zarządowi Kin, do użytku parafii pozostawiono piwnicę i piętro budynku, w których mieściła się sala katechetyczna, mieszkania księży oraz biblioteka. W latach 1975-1978 wikariuszem parafii i mieszkańcem budynku był ks. Jerzy Popiełuszko. Kino Wrzos funkcjonowało do lat 80. XX w. W 1989 r. obiekt został zwrócony parafii, w 2007 r. przeprowadzono kompleksowy remont i częściową przebudowę wraz z ociepleniem elewacji. Budynek pełni obecnie funkcje domu parafialnego i centrum kulturalnego dla społeczności lokalnej.

Przedmiotowy budynek jest założony na planie zbliżonym do litery „T”, murowany, podpiwniczony, 1- i 2-kondygnacyjny, przekryty dachem pulpitowym, łukowym i 4-spadowym z blachodachówki falistej (wtórna). Budynek składa się z dwóch brył: prostokątnego korpusu w typie bazylikowym oraz poprzecznego 2-kondygnacyjnego prostokątnego aneksu od strony wschodniej. Elewacje są tynkowane, z wyodrębnioną strefą cokołową, prostym gzymsem kordonowym i wieńczącym, zaakcentowanym żłobieniem pasem fryzu, lizenami wydzielającymi osie budynku. Wejścia usytuowano od strony północnej (pomiędzy korpusem a aneksem oraz w 9 osi poprzedzone schodami z oblicowaną kamieniem murowaną balustradą i osłonięte wtórnym zadaszaniem), południowej (pomiędzy korpusem a aneksem oraz w 4 osi), od strony wschodniej wykonano drewnianą dobudówkę (lokal gastronomiczny). Otwory okienne i drzwiowe są zróżnicowane, 1- i 2-skrzydłowe, ze współczesnymi oknami i drzwiami z PVC. W części otworów zachowano oryginalne metalowe kraty zabezpieczające.

Zdaniem organu budynek kina Wrzos posiada wartości naukowe (dokumentacyjne), artystyczne i historyczne. Przedmiotowy budynek cechują wysokie wartości historyczne. Nawiązujący do architektury sakralnej i modernistycznej budynek powstał w okresie utrudnionego dostępu do materiałów budowlanych i ograniczania wpływów Kościoła na społeczeństwo. Przejęcie i przeznaczenie części budynku na funkcje społeczne (kino), stanowiło ciekawy, a w kontekście osiedla Wawer istotny dla rozwoju kulturalno-oświatowego przykład współegzystowania władzy komunistycznej i religijnej. Ponadto, budynek wiąże się z osobą ks. Jerzego Popiełuszki, związanego w późniejszych latach z „Solidarnością”. Wartość naukowa budynku wynika zarówno z formy architektonicznej, która stanowi istotny przyczynek do badań nad polską powojenną architekturą modernistyczną, rozwojem urbanistycznym Wawra, ale także rolą kościoła w działalności społecznej dzielnicy.

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa, a zgodnie z art. 22 pkt. 4 i 5 tejże ustawy, w gminnej ewidencji zabytków (prowadzonej przez organy samorządu terytorialnego w formie kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy) powinny być ujęte zabytki nieruchome: wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji oraz inne zabytki wyznaczone przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2024 poz. 725), w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim/samorządowym konserwatorem zabytków.

Artykuł 7 pkt. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uwzględnia również ochronę dla zabytku nieruchomego figurującego w gminnej ewidencji zabytków poprzez ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (linii kolejowej/ lotniska użytku publicznego).

Natomiast zgodnie z § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków, o włączeniu tej karty, sporządzeniu nowej karty ewidencyjnej zabytku, o zamiarze wyłączenia karty ewidencyjnej zabytku z wojewódzkiej ewidencji zabytków lub o wyłączeniu tej karty wojewódzki konserwator zabytków zawiadamia niezwłocznie właściciela lub posiadacza zabytku albo nieruchomości lub rzeczy ruchomej, która przestała być zabytkiem.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI

KONSERWATOR ZABYTKÓW

/-/

Marcin Dawidowicz
/podpisano elektronicznie/

Załączniki:

1. karta ewidencyjna obiektu nieruchomego - kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem x 3
2. karta ewidencyjna obiektu nieruchomego x 1

Otrzymują:

1. Parafia Rzymsko-katolicka Marii Boskiej Królowej Polski, ul. Rzeźbiarska 46, 04-620 Warszawa
2. WUOZ a/a (UD)

Do wiadomości:

1. Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków, ul. Nowy Świat 18/20, Warszawa
2. Urząd Dzielnicy Wawer m.st. Warszawy, ul. Żegańska 1, 04-713 Warszawa
3. Narodowy Instytut Dziedzictwa, ul. M. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa

Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE).

Niniejszy wydruk pisma, na podstawie art. 333 kodeksu postępowania administracyjnego, nie wymaga podpisu odrębnego. Pismo zostało wydane w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Wydruk pisma stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w formie dokumentu elektronicznego. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby, która pismo podpisała, a także identyfikator pisma nadawany przez system teleinformatyczny, za pomocą którego pismo zostało wydane – w załączeniu.

2375

WŁĄCZONO
DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

Warszawa

1. Nazwa

kino Wrzos

2. Czas powstania

1948-1951

9. Materiały graficzne

załącznik graficzny dot. lokalizacji w skali 1:1500

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. VI Poprzeczna 23

(działka ew. nr 99/5, obręb 3-11-20,
dzielnica Wawer)

5. Przynależność administracyjna

Województwo Mazowieckie

powiat Miasto Stołeczne Warszawa

gmina Miasto Stołeczne Warszawa

6. Współrzędne geograficzne

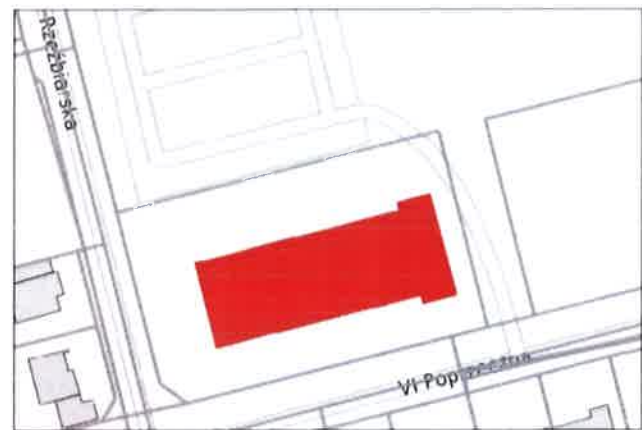
N: 52°13'01" E: 21°09'47"

7. Użytkowanie obecne

- Filia Anin Wawerskiego Centrum Kultury
- usługi aktywnościowo-edukacyjne

8. Stan zachowania

Dobry

 - budynek włączony do wojewódzkiej ewidencji zabytków

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Historia

Kino Wrzos położone jest w obszarze historycznego osiedla Anin, które założone zostało na terenie dóbr wilanowskich należących do hr. Ksawerego Branickiego. Pierwsze plany parcelacji osiedla, którego nazwa nawiązuje do imienia małżonki właściciela Anny Branickiej, powstały na początku XX w., sprzedaż usytuowanych w sąsiedztwie Warszawy działek o charakterze letniskowym rozpoczęto po 1904 r. Ul. Poprzeczna VI wytyczona została w latach 20. XX w. Przedmiotowy budynek powstał z inicjatywy pierwszego proboszcza parafii M.B., Królowej Polski, ks. P. Pieniążka, jako dom parafialny oraz lokalne centrum kultury. Budowę prowadzono w latach 1948-1951. Po zakończeniu budowy obiekt został przejęty przez władze i oddany w dzierżawę Zarządowi Kin, do użytku parafii pozostawiono piwnicę i piętro budynku (sala katechetyczna, mieszkania księży, biblioteka). W latach 1975-1978 wikariuszem parafii i mieszkańcem budynku był ks. Jerzy Popiełuszko.

Wnętrze kina otrzymało dekoracyjny wystrój (niezachowany), funkcjonowało do lat 80. XX w. W 1989 roku obiekt został zwrócony parafii, w 2007 r. przeprowadzono kompleksowy remont i częściową przebudowę wraz z ociepleniem elewacji. Budynek pełni obecnie funkcje domu parafialnego oraz centrum kulturalnego dla społeczności lokalnej.

Opis

Przedmiotowy budynek jest założony na planie zbliżonym do litery „T”, murowany, podpiwniczony, 1- i 2-kondygnacyjny, przekryty dachem pulpitowym, łukowym i 4-spadowym z blachodachówki falistej (wtórna). Budynek składa się z dwóch brył: prostokątnego korpusu w typie bazylikowym oraz poprzecznego 2-kondygnacyjnego prostokątnego aneksu od strony wschodniej. Elewacje są tynkowane, z wyodrębnioną strefą cokołową, prostym gzymsem kordonowym i wieńczącym, zaakcentowanym żłobieniem pasem fryzu, lizenami wydzielającymi osie budynku. Wejścia usytuowano od strony północnej (pomiędzy korpusem a aneksem oraz w 9 osi poprzedzone schodami z oblicowaną kamieniem murowaną balustradą i osłonięte wtórnym zadaszaniem), południowej (pomiędzy korpusem a aneksem oraz w 4 osi), od strony wschodniej wykonano drewnianą dobudówkę (lokal gastronomiczny). Otwory okienne i drzwiowe są zróżnicowane, 1- i 2-skrzydłowe, ze współczesnymi oknami i drzwiami z PVC. W części otworów zachowano oryginalne metalowe kraty zabezpieczające.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

Wartości

Budynek kina Wrzos cechują wysokie wartości historyczne. Nawiązujący do architektury sakralnej i modernistycznej budynek powstał w okresie utrudnionego dostępu do materiałów budowlanych i ograniczania wpływu Kościoła na społeczeństwo. Przejęcie i przeznaczenie części budynku na funkcje społeczne (kino), stanowiło ciekawy, a w kontekście osiedla Wawer istotny dla rozwoju kulturalno-oświatowego przykład współzestawienia władzy komunistycznej i religijnej. Ponadto, budynek wiąże się z osobą ks. Jerzego Popiełuszki, związanego w późniejszych latach z „Solidarnością”. Wartość naukowa budynku wynika zarówno z formy architektonicznej, którą stanowi istotny przyczynek do badań nad polską powojenną architekturą modernistyczną, rozwojem urbanistycznym Wawra, ale także rolą kościoła w działalności społecznej dzielnicy.

Stan zachowania

Budynek zachowany jest w stanie dobrym, częściowo przekształcony w wyniku remontu w 2007 roku.

Postulaty konserwatorskie

- zachowanie gabarytów i bryły budynku
- prowadzenie ew. remontów z zachowaniem pierwotnych rozwiązań

Zagrożenia

- nieprawidłowo prowadzone prace remontowe (ocieplenie, rozbudowa, przebudowa)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Tekst, zał. graficzny: Jan Franciszek Chmurski, 25.04.2024 r.

Zdjęcia: Agnieszka Ołdytowska-Lesiewicz, 22.03.2024 r.